

Hepinize merhaba. Avukat olarak hocama hiç acımadığım o günü dün gibi hatırlıyorum. Bugün de aynı durum yaşansa, yine aynısını yapardım. Hocamla ilgili anılarım çok fazla. Hafızalı daktiloyla yazdığım günleri, harflerin bir topuzun üzerinde dizildiği o daktiloyu hâlâ hatırlıyorum. O günleri unutmak mümkün değil.

Hocamın yazdırdığı dilekçeyi Çatalca'ya götürmüştüm. İstanbul'dan otobüsle iki, iki buçuk saat süren bir yolculuktu. Otobüste giderken o dilekçeyi belki yirmi kez okudum. Anlatımı o kadar netti ki ne fazlası vardı ne eksigi. Aynı hocamın ders anlatımı gibi... İşte orada çok şey öğrendim.

O dilekçeden sonra ortağımdan ayrıldım ve uluslararası hukuk çevrelerine girmek için başvurular yaptım. Referans istediler. Hocamı aradım ve bir referans mektubu yazmasını rica ettim. Öyle güzel bir referans mektubu yazdı ki, beni hiç sorgulamadan kabul ettiler. Bu, hayatımda pek çok kapının açılmasına vesile oldu.

Bugün burada ne söyleyeceğimi çok düşündüm, yazdım, çizdim. Genellikle yazdıklarımı konuşurken değiştiririm ama bugün yazdıklarım daha sadık kalarak ilerlemek istiyorum. Öncelikle hocama teşekkür etmek istiyorum. Onun okulundan, onun ekolünden olmak benim için büyük bir onur. Kişiliğiyle, duruşuyla, akademisyenliğiyle ve avukatlığıyla hepimize örnek oldu.

Burada Hüseyin hocam var, dayım var, meslektaşlarım var. Hepsi benim için hem büyük bir onur hem de büyük bir sorumluluk. Bu nedenle epeydir bu konuşma üzerinde çalışıyorum.

Hocam beni aradığında, "Kitabından var mı?" diye sordu. Şansımıza üçüncü baskı yeni yapılmıştı. İmzalı olarak göndermek istedim. Kabul etmedi. Bunun yerine, Bozkır'daki kız çocuklarının eğitimi için verdiğim burslardan birine katkı sunmasını önerdim. Hocam bunu iki katına çıkararak gönderdi. İlginçtir, konuşmamızdan bir saat sonra Bozkır'dan bir kız çocuğu aradı ve burs talep etti. O an anladım ki bazı şeyler gerçekten yerine oturuyor.

Bugün sizlere hediye edilen kitapta kişisel bir biyografi değil, mesleki bir biyografi anlatıyorum. Çünkü kişisel hesaplaşmalar daha sonra yapılır; mesleki yolculuk ise paylaşılmalıdır.

Hayatımın ilk on iki yılı Konya Bozkır'ın Dere köyünde, Dikilitaş Yaylası'nda geçti. 1450 metre rakımlı bir yerde doğdum ve büyüdüm. On iki yaşına kadar köyde yaşadım. Bugün hâlâ

kendimi Dereköylü, Dikilitaş Yaylalı bir çocuk olarak görürüm. Bayramlarda, seyranlarda fırsat buldukça oraya giderim; çünkü kendimi orada bulurum.

Bu hikâye bir yönüyle köylü kalmanın, bir yönüyle de köylü olmaktan çıkıp şehirli olmanın hikâyesidir. Köyden çıkışım ağabeyimin askere gidişiyile oldu. Evde ona harçlık gönderecek kimse yoktu. Kuşadası'ndaki dayıma mektup yazdım; çalışmak istediğimi söyledim. Bana bir çay bahçesinde garsonluk ayarladı. Orada çalıştım, sonra beni Kuşadası'ndaki ortaokula naklettirdi. Eğer bu olmasaydı, büyük ihtimalle yine İstanbul'a gelecektim ama bu kez okuyarak değil, çalışarak.

İlkokulda parasız yatılı sınavına girmiştım. Sorulardan birinde “çöp” kelimesi vardı, anlamını bilmiyordum. Sınavı kaybettim. Ama Kuşadası'ndaki bir yıllık eğitimim sayesinde Çanakkale Öğretmen Okulu'nu kazandım. Üç yıl yatılı okuduk. Köylü çocuklarını şehirli gibi yetiştirmeye çalıştılar.

Sonra kader beni İstanbul Hukuk Fakültesi'ne getirdi. Dayım bana İstanbul'da yol tarifini mektupla göndermişti; hâlâ gözümün önündedir. Otogardan nereden çıkacağımı, hangi camiden döneceğimi tek tek yazmıştı.

İstanbul'a geldiğimde dayım ve yengem beni evlerinde misafir ettiler. Küçük evlerinde aylarca bana baktılar. Haklarını asla ödeyemem. O günleri hiç unutmuyorum.

İstanbul zor bir yerdi. Siyasi karmaşa, şiddet, belirsizlik... Dayım beni hem yanına aldı hem de çalıştırdı. Korumaya çalıştı. Zor zamanlardı. Parasız kaldığım, ne yapacağımı bilemediğim günler oldu. Bekâr evlerinde kaldım, akşamları çaresizce dertleştığımız geceler yaşadım.

Avukatlık mesleğini gerçekten öğrenmem ise korunaklı ortamdan çıktıktan sonra oldu. O zaman “avukat olmak ne demek” sorusuyla yüzleştım. Burnum sürtüne sürtüne öğrendim. Bir icra memurunun bana “Sen yapabilirsin” demesi bile hayatımda dönüm noktası oldu.

Kendi ayaklarımın üzerinde durmaya çalıştım. Kolay olmadı. Ama vazgeçmedim. İngilizce öğrendim; hayatım tamamen değişti. O güne kadar bildiğim dünyanın dışında bir dünya olduğunu fark ettim. Uluslararası standartları gördüm, mesleğe bakışım değişti.

Benim için avukatlıkta temel mesele şudur: Bir işi alırken ne kadar kazanacağınız değil, o işten ne öğreneceğiniz önemlidir. Kaliteli hizmet verirsiniz, para zaten arkasından gelir. Kaliteyi paranın önüne koymadıkça bu meslek sürdürülemez.

İngilizlerle çalışırken öğrendiğim en önemli şeylerden biri ekip çalışmasıydı. Tek başına her şeye yetişemezsiniz. Kurumlaşma sizi özgürleştirir. Özgürleştirdiğinizde ise başka bir sorgulama başlar: “Bütün bunları niye yapıyorum?”

Bir yaştan sonra başarı, para ve şöhret yetmez. İnsan kendine şu soruyu sormaya başlar: “Ben bu dünyaya niye geldim?” İşte o noktada hukukçu olmak, avukat olmanın önüne geçer. Hukukçuluk, gönül kazanmakla ilgilidir.

Ben bu sorgulamaların sonunda, topluma borcumu ödemem gerektiğini anladım. Bu yüzden Daha İyi Yargı Derneği’ni kurdum. Amacım eleştirmek değil, çözüm üretmekti.

İngilizlerle çalıştığım dönemde öğrendiğim bir başka temel ilke, müvekkil menfaati ile avukatın kendi menfaatinin kesin biçimde ayrıştırılması gerektiği idi. Bizde genellikle müvekkilin parasını tahsil edip o parayı kendi hesabımıza koymak gibi yanlış alışkanlıklar olabiliyor. Oysa İngiliz sisteminde bu mümkün değildir. Müvekkilin parası ayrı bir hesapta tutulur, denetlenir; avukat kendi ücretini ancak hak kazandığı ölçüde ve o hesaptan ayrı olarak alabilir. Bu, meslek etiğinin en temel göstergelerinden biridir.

Bu anlayış, benim çocukluğumda annemin bize verdiği terbiye ile birebir örtüşüyordu. Köyde fakir bir aileydik. Meyve satıcılarının önünden geçerken annem bizi özellikle uyarırdı; yaklaşmamıza bile izin vermezdi. “İsteyemezsin,” derdi. O mesafe, benim içime yerleşmiş bir değerdir. İngiliz avukatlık etiğiyle bu çocukluk terbiyesi benim zihnimde birleşti.

Bir başka önemli nokta da şudur: Avukat tek başına başarılı olamaz. Mutlaka bir ekip kurmak gerekir. İki kişi de ekip olabilir, beş kişi de; önemli olan birlikte nasıl çalıştığınızdır. Ben daha en başından itibaren büromda kayıt düzeni kurdum, görev paylaşımı yaptım. Kurumlaşma sayesinde özgürleştim. Özgürleştirdiğinizde artık dosyaların içinde boğulmazsınız; yön veren kişi hâline gelirsiniz.

Ancak tam da bu noktada yeni bir dönem başlar. Artık davaların içine girip sabahlara kadar çalışmak sizi eskisi kadar tatmin etmez. Başarılarınız, kazançlarınız bir süre sonra yetmemeye

başlar. İçinizde bir huzursuzluk büyür. Bu, özellikle kırk beş-elli yaşlarından sonra ortaya çıkar. Ben bunu yaşadım; pek çok meslektaşımın da yaşadığını biliyorum.

Burada kendimize çok dürüst bir soru sormamız gerekiyor: Mutlu muyuz? Gerçekten huzurlu muyuz? Yoksa içimizde “Ben bunu niye yapıyorum?” sorusu mu dolaşıyor? İnsan bir noktadan sonra “Ben bu dünyaya niye geldim?” diye sormaya başlıyor. Bu soruyu sormayan varsa, açıkça söylüyorum, sormasını tavsiye ederim.

Bir başka soru daha var: Bir gün bu dünyadan gittiğimizde, arkamızdan ne söylenecek? İnsanlara para mı, mal mı bırakmak istiyoruz; yoksa hakkımızda söylenecek güzel sözler mi? Hangisi daha kıymetli? Güzel şeyler bırakmak istiyorsak, güzel şeyler yapmak zorundayız.

Ben bu sorularla çok yüzleştım. Bir dönem kafam çok karıştıktı. Hatta Hüseyin hocama gidip, “İnsanlar şeyhlere gidiyor, belki benim de bir rehber ihtiyacım vardır,” dediğim oldu. Bana “Git oradan, belki de şeyh sensin,” dedi ve kapıyı kapattı. İyi ki de kapatmış.

O dönemlerde boşanmıştım, üç çocuğım vardı. Hayatın bütün yükünü tek başıma taşımaya karar verdim. Hayatın anlamını, hırsı, cömertliği, sevgiyi, dostluğu, düşmanlığı sorguladım. Sonradan öğrendim ki bu yaşlarda insanın kimyası da değişiyor; bu sorular biraz da bundan kaynaklanıyor.

Bir gün eski dosyaları karıştırırken bir faks yazısı elime geçti. Bir ticaret mahkemesi hâkimine yazdığım bir yazıda şu cümleyi kurmuşum: “Bütün bu saldırılar, ileride yapmak istediklerime engel olmak için yapılıyor.” O cümleyi okuduğumda şunu fark ettim: Demek ki yıllar önce içimde bir şey varmış ama ben onu gömmüşüm.

O noktada kendime bir yol çizdim. Ben, Türkiye’nin ücra bir köyünden çıkıp, devletin ve insanların sağladığı imkânlarla bugünlere gelmiş biriyim. Bunun bir minnet borcu vardır. Bu borç ödenmelidir. Ben de birikimlerimi topluma geri vermeye karar verdim.

İşte bu düşünceyle Daha İyi Yargı Derneği’ni kurdum. Amacım yargının sorunlarını tespit etmek, çözüm önerileri geliştirmek ve bunların hayata geçmesi için takipçisi olmaktı. Eleştirmek kolaydır; asıl zor olan çözüm üretmektir.

Bu noktada bir ayrım yapmak istiyorum: Avukat olmakla hukukçu olmak aynı şey değildir. Avukatlık bir meslek olabilir; ama hukukçuluk bir duruştur. Hukukçuluk para kazanmak için

değil, gönül kazanmak için yapılır. İçinde bulunduğın toplumu daha iyi bir yere taşımak için yapılır.

Bu düşüncelerle “Bozkır’dan Dünyaya Avukat Olmak” adlı kitabı yazdım. Yazarken binlerce sayfa karaladım, sonra çoğunu sildim. Geriye gerçekten faydalı olabileceğini düşündüğüm kısımları bıraktım. Kitapta iki temel konu var: Birincisi değerlerimizin nasıl oluştuğu; ikincisi ise uluslararası alanda çalışan, ekip kurabilen ve kurumlaşmış bir avukatlık bürosunun nasıl inşa edileceği.

Bugün geriye dönüp baktığımda, yapabileceklerimin tamamını yaptığımı söyleyemem; ama doğru yolda olduğumu biliyorum. Avukatlıktan hukukçuluğa geçiş tam olarak budur.

Şimdi özellikle genç meslektaşlara bazı hususları açıkça söylemek istiyorum. Elinize bir iş aldığınızda, o işin ezbere nasıl yapıldığına dair önünüzde yüzlerce örnek bulunur. Çoğu kişi bu işi herkesin yaptığı gibi yapar. Bugün yapay zekâ bile bu ezberlerin kötü kopyalarını üretebiliyor. Ancak bundan özellikle kaçınmanız gerekir.

Önünüze gelen her olayda, ilgili kanun maddesini açıp yeniden okumanızı tavsiye ederim. Aynı maddeyi her okuduğunuzda, başka bir anlam yakalarsınız. Ezberlerden, başkalarının ne yaptığına bakmaktan ve kendi duygusal tepkilerinizden uzak durmalısınız. Ben özellikle elli yaşımdan sonra şunu öğrendim: Duygularla akıllı birbirinden ayırmak zorundasınız. Duygu müvekkile aittir; size düşen akıldır, tecrübedir.

Duyguyla hareket ederseniz müvekkille özdeşleşirsiniz ve hata yaparsınız. Önce meseleyi akılla incelemeniz gerekir. Bu da bilimsel bir yöntem izlemeyi zorunlu kılar. Önünüze gelen olayda neler olabileceğini en başta ortaya koymalı, tüm ihtimalleri belirlemeli ve daha sonra bunların içinden bir strateji seçmelisiniz. “Ben bu dosyayı böyle alıyorum, böyle takip ediyorum ve böyle sonuçlandıracağım” diyebilmelisiniz.

Bu yöntemi izlediğinizde, ilk bakışta haksız gibi görünen bir müvekkilin aslında haklı olabileceğini fark edebilirsiniz. Ya da başarının rastlantıyla değil, belirli adımların doğru sırayla atılmasıyla geldiğini görürsünüz. Maalesef ülkemizde bilimsellikten uzaklaşma var; ancak siz ezberden kaçının ve bilimsel düşünceden asla ödün vermeyin.

Konuşmamın başlığı “Avukat olmak, başarmak.” Avukat olabilirsiniz, başarabilirsiniz. Ancak bir noktadan sonra bu başarılar yetmez. Büroyu kurumlaştırdığınızda, ekip kurduğunuzda ve

ekip sizden daha iyi işler yapmaya başladığında, siz özgürleşirsiniz. İşte tam da o noktada yeni bir sorgulama başlar.

Bir gün gelir ki, başarılarınız ve kazançlarınız sizi mutlu etmeye yetmez. Bu, çoğunlukla kırk beş-elli yaşlarında karşınıza çıkar. Size açıkça soruyorum: Bugüne kadar çok şey yaşadınız, davalar kazandınız, paralar kazandınız, hayatın tadını çıkardınız. Peki bugün içiniz size ne söylüyor? Mutlu musunuz? Huzurlu musunuz?

Bir gün hepimiz bu dünyadan gideceğiz. Önemli olan arkamızdan ne söyleneceğidir. İnsanlara para ve mal mı bırakmak istiyoruz, yoksa iyi bir isim mi? Hangisi daha değerli? Bu soruyu kendinize sormazsanız, hayat sizi bir gün zorla durdurur ve bu soruyu önünüze koyar.

Ben bu sorularla yüzleştim. Hayatın anlamını, hırsı, cömertliği, sevgiyi, dostluğu, düşmanlığı sorguladım. Sonunda şuna karar verdim: Bana verilen imkânların bir karşılığı olmalı. Ben bu ülkenin en ücra köşesinden gelmiş bir insanım. Devletin, insanların ve hayatın bana verdiklerine karşı bir sorumluluğum var.

Bu yüzden eleştirmekle yetinmeyip çözüm üretmeye çalıştım. Dernek çalışmaları yaptım, yazdım, konuştum. Avukatlıktan hukukçuluğa geçiş dediğim şey tam olarak budur. Hukukçuluk, sadece para kazanmak için değil; topluma katkı sunmak, daha adil bir düzen için emek vermek içindir.

Şunu açıkça söyleyerek bitirmek istiyorum: Sağlam ve ödün vermediğiniz değerlere sahip olmadan bu meslek yapılmaz. Müvekkille aranızda mesafe koymak zorundasınız. Ne kadar yakın olursanız olun, hukuka aykırı bir talep varsa bunu net bir şekilde söylemelisiniz. Müvekkil sizi sizden daha iyi tanır; zayıf olduğunuz yeri görür ve oradan zorlar.

Kaliteli hizmeti her zaman paranın önünde tutun. Kalite varsa para zaten gelir. Ekip çalışmasına önem verin. Bilimsel düşünceden vazgeçmeyin. Ezberden kaçının. Ve en önemlisi, kendinize şu soruyu sormaktan korkmayın: “Ben bu mesleği niçin yapıyorum?”

Eğer bu soruya dürüst bir cevap verebilerseniz, hem iyi bir avukat hem de iyi bir hukukçu olursunuz.